

Huvudman

Hässleholms kommun
bufbun@hassleholm.se

Beslut

Datum 2024-10-09

Dnr 2024:2608

Sida 1 (6)

Ärendet

Tematisk tillsyn av beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9 vid grundskolan Furutorpskolan 4-9 i Hässleholms kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 26 april 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hässleholms kommun att senast **fredag den 10 januari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Hässleholms kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Hässleholms kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om betyg och betygskatalog

1. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att det ska framgå vilken lärare som satt vilka betyg i det fall flera lärare signerat betyg för samma ämne. Det innebär även att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123]).
2. Se till att det av betygskatalogen framgår ifall ett betyg har beslutats efter provning, om ett betyg har rättats eller ändrats samt när detta har gjorts. Såväl det gamla som det nya betyget ska framgå och den eller de som har beslutat om nytt betyg efter provning, rättelse eller ändring ska datera och signera uppgiften i betygskatalogen. (9 och 15 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog ([2011:123])

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att olegitimerade lärare ensamt fattar beslut om och signerar betyg, avseende otydligheter kring vilken lärare som signerat vilka ämnen, avseende uppflyttade betyg samt avseende att horisontellt streck användes som ett betyg med anledning av elevs frånvaro. Av inskickad dokumentation framgår att olegitimerade lärare nu signerar betyg tillsammans med en legitimerad lärare, att det nu går att utläsa lärarsignaturer (initialer) med namnförtydligande på annan sida, att beteckningar för uppflyttade betyg nu inte används på ett felaktigt sätt samt att horisontellt streck inte används som betyg med anledning av elevs frånvaro.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till Skolinspektionen.Lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:2608) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har under vårterminen 2024 genomfört en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende beslut om betyg, dokumentation av betygskatalog och utformning av betygskatalog avseende årskurs 9. Furutorpskolan i Hässleholms kommun har ingått i den tematiska tillsynen.

Skolinspektionen har den 26 april 2024 beslutat att tilldela Hässleholms kommun ett föreläggande rörande beslut om betyg och utformning av betygskatalog.

Hässleholms kommun har den 17 september 2024 samt den 7 oktober 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har nu i aktuellt ärende tagit ställning till om Hässleholms kommun har vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning,

därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Beslut om betyg och betygskatalog i årskurs 9

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i beslut den 26 april 2024 att det inte framgick lärarsignatur för den eller de lärare som var betygsättande samt att det var en brist att inte varje betyg hade en signatur. Vidare bedömde Skolinspektionen att det var en brist att lärare som inte var betygsättande i ämnet ändå signerade elevers betyg. Försättningsvis bedömde Skolinspektionen att det var en brist att inte alla undervisande lärare beslutade om betyg, samt att olegitimerade lärare fattade beslut om betyg själva. Skolinspektionen bedömde även att det var en brist att det av skolans betygskatalog inte framgick datum för då ändring av betyg genomförts och om det var en rättelse eller ändring som var beslutad. Slutligen bedömde Skolinspektionen att det var en brist att horisontellt streck användes som ett betyg med anledning av elevs frånvaro.

Skolinspektionen har tagit del av en förteckning över den personal som undervisar elever i årskurs 9 och betygskatalog från vårterminen 2024. Av förteckningen över undervisande personal framgår vilka lärare som har lärarlegitimation. Betygskatalogen förs på papper, varav en sida med en tabell där elevernas namn, personnummer samt samtliga elevers betyg i alla ämnen framgår. Varje ämne har en kolumn i tabellen. Samtliga ämneskolumner är signerade med en eller två lärares initialer längst ned, men varje enskilt betyg är inte signerat. Till höger om ämneskolumnerna finns en kolumn benämnd Anteckningar. På flera elevers rader framgår att ett betyg strukits över och ersatts med ett nytt betyg. I de fallen framgår i kolumnen Anteckningar exempelvis E med en pil till D med datum och signering i form av initialer. Vid en av ändringarna framgår anteckningen "ändring", men vid övriga överstrykningar framgår inte om det är en ändring eller en rättelse som avses.

På ett separat blad finns en förteckning med en översikt över vilka lärare som är betygssättande i respektive ämne, med en kolumn där lärarnas namn framgår. Till höger om lärarnas namn framgår en kolumn för datum där samtliga lärare skrivit datum för signering av betyg. I kolumnen benämnd Lärarens signering framgår lärarnas signatur i form av initialer.

I ämneskolumnerna för engelska, idrott och matematik har två lärare signerat med sina initialer. Av lärarförteckningen framgår att lärarna som undervisar i dessa ämnen innehar lärarlegitimation. Det framgår inte varför två lärare signerat betygen för ämnena engelska, idrott och matematik och det framgår inte vilken lärare som har betygsatt och signerat vilka elevers betyg.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår i huvudsak följande. Skolan har säkerställt, i förarbete och instruktion, att olegitimerade lärare sambedomer, betygsätter, samt signerar betyg tillsammans med legitimerad lärare. Huvudmannen uppger även att Hässleholms kommun tagit kontakt med leverantören för skolans system för dokumentation av betyg för att finna en lösning för hur betygskatalogen ska föras för att ha en lösning klar inför betygsättningen höstterminen 2024. Huvudmannen har även varit i kontakt med Skolverket och Utbildningsdepartementet för att påpeka behovet av nationella mallar, riktlinjer samt stöd. Huvudmannen uppger även att skolan informerats kring hur man ska dokumentera provningar, rättningar eller ändringar i betygskatalogen. Detta har även följts upp och kontrollerats i samband med signering av betygskatalogen vårterminen 2024.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska sättas i grundskolans ämnen i slutet av varje termin från och med årskurs 6 i de ämnen som eleven har fått undervisning i under terminen (10 kap. 15 § första stycket skollagen). Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Om det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet (10 kap 17 och 18 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen). I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) ska betygskatalogen utformas så att den skyddas mot förlust och olovlig ändring samt så att dokumentets äkthet över tiden kan säkerställas (3 §). Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 §). En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Ett betyg efter prövning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i ämnet sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 19 § skolförordningen (2011:185) i grundskolan markeras med ett horisontellt streck (9 §). Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen (2010:800) eller anpassad timplan enligt 3 kap. 12 h § skollagen (11 §). Rättelser och ändringar av betyg ska anges i betygskatalogen. Om ett betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. (3 kap. 19 § skollagen).

Finner den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks. Ändringen ska göras av rektorn om den som har fattat det ursprungliga beslutet inte längre är anställd av huvudmannen eller är förhindrad på grund av något annat liknande skäl, det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och någon eller några av dem inte längre är anställda av huvudmannen eller är förhindrade på grund av något annat liknande skäl, eller det ursprungliga beslutet har fattats av flera personer och dessa inte kan enas. (3 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i Furutorpsskolan 4-9 arbete med beslut om betyg och skolans betygskatalog. Av betygskatalogen framgår att det fortfarande är oklart i de fall flera lärare signerar betygen i ett ämne vilken lärare som har beslutat om betyg för varje elev samt att inte varje betyg har en signatur. Det är av rättssäkerhetsskäl av stor vikt att dokumentation av beslut om betyg sker i enlighet med gällande föreskrifter.

Skolinspektionen bedömer även att det är en brist att det av skolans betygskatalog inte fullt ut framgår om ändringar avser en rättelse eller ändring. Av betygskatalogen framgår att betygsändringarna nu är daterade samt att betygssättande lärare skrivit sina initialer vid betygsändringen men att det endast i ett fall framgår om ändringen avser en rättelse eller en ändring.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Hässleholms kommuns verksamhet vid Furutorpskolan 4-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och skolans betygskatalog. Det finns därför skäl att förelägga Hässleholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av Ildiko Lundqvist

Föredragande i ärendet har varit Carolin Levinsson